

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Pokonać konkurentów - rynkowe strategie

Piotr Kasprzak

Politechnika Gdańska
Data: 7 kwietnia 2022r.

Spotykamy się w wersji „*online*”

- ▶ W związku z tym, że spotykamy się „**wirtualnie**” serdecznie proszę Was o:
  - Słuchanie prowadzącego 😊,
  - Słuchanie innych uczestników,
  - Zgłaszanie chęci wypowiedzi.

Czy coś jeszcze powinniśmy dopisać do powyższych zasad?
Jak myślicie?

Dzisiejszy temat

▶ Jak pokonać konkurentów?

▶ Jak myślicie:

- Czym jest **przedsiębiorstwo**? Z czym kojarzycie to **pojęcie**?
- Czym jest **firma**?
- Czy jest jakaś różnica pomiędzy **firmą** i **przedsiębiorstwem** jest ważny? Jeśli **TAK**, to jaka?

Przedsiębiorczość... co to takiego?

- ▶ ***Przedsiębiorczość*** – Istnieje wiele definicji tego zagadnienia. Jedną z pierwszych wprowadził do nauki P. Drucker. Przedstawił on przedsiębiorczość jako działalność polegającą na „*wprowadzaniu innowacji tworzących podstawy przyszłego biznesu z najlepszym wykorzystaniem dostępnych zasobów*”
- ▶ Źródło: S. Kwiatkowski, *Przedsiębiorczość intelektualna*, PWN, Warszawa, 2000, s. 87.

Strategia...

- ▶ Termin „strategia” pochodzi od greckiego słowa *strategos*, gdzie *stratos* oznacza armię rozłożoną obozem, a *agein* dowodzić. Słowo to oznaczało zatem kogoś, kto przywodził armii i tworzył koncepcję walki.

Strategie...

- ▶ „Strategia wyraża cele długoterminowe przedsiębiorstwa, odpowiadające generalnym kierunkom działania, a także przedstawia alokację zasobów, jakie są niezbędne do realizacji przyjętych celów.” (A.D. Chandler 1962)
- ▶ „Strategia jest nadrzędnym planem, określającym korzyści firmy w związku z oczekiwaniami i wyzwaniem otoczenia.” (W.F. Gluck 1980)
- ▶ „Strategia biznesowa – szeroki program wytyczania i osiągania celów organizacji; reakcja organizacji w czasie na oddziaływanie jej otoczenia.” (J.Stoner, R. Freeman, D. Gilbert 1997)

Strategia przedsiębiorstwa

- ▶ **przedmiot strategii musi być wyraźnie określony, ściśle powiązany z ustalonymi do osiągnięcia celami,**
- ▶ **konieczne jest określenie kosztu realizacji strategii,**
- ▶ **zasoby zaangażowane w realizację strategii powinny umożliwiać wprowadzanie szybkich i elastycznych zmian w przypadku zaistnienia nowych sytuacji;**
- ▶ **strategia powinna również zaskakiwać konkurentów,**
- ▶ **strategia i jej działania powinny być ukierunkowane na uzyskanie maksymalnych efektów**

▶ *T. Sztucki, Marketing. Sposób myślenia, system działania, Agencja Wyd. PLACET, Warszawa*

Marketing... co to takiego?

Marketing jest koncepcją zarządzania organizacją lub przedsiębiorstwem.

Marketing zakłada dostosowanie organizacji lub firmy do potrzeb rynku i konsumenta w zakresie realizacji przyjętych **celów ekonomicznych oraz społecznych**.

Jakie to mogą być cele – ekonomiczne i społeczne?

Obecnie rynek cechuje się ostrą konkurencją, nadwyżką podaży dóbr i usług nad realnym popytem odbiorców oraz rosnącymi ich wymaganiami w zakresie jakości oferty i obsługi.

Problemem ogólnie stało się nie tyle wytwarzanie produktów, ile ich sprzedaż z zyskiem, a więc pozyskanie i utrzymanie nabywców

Philip Kotler o marketingu:

Jest to *nauka* i sztuka badania, *tworzenia* i *oferowania* z zyskiem *produktów* posiadających wartość dla klienta w celu zaspokojenia potrzeb rynku docelowego.

Określa, które *segmenty rynku*, przedsiębiorstwo może najlepiej zaspokoić oraz projektuje i promuje produkty i usługi.”

Koncepcja 4P

---

produkt (ang. product)

aby był dobrej jakości i zaspokajał potrzeby klientów

dystrybucja (ang. place)

dotyczy rozmieszczenia produktów na rynku i sprzedaży

cena (ang. price)

taka, aby była zachowana konkurencyjność ceny i kosztów,
wprowadzenie rabatów i upustów

promocja (ang. promotion)

do której zaliczamy reklamę, dobre stosunki między
przedsiębiorstwem a otoczeniem, sprzedaż osobistą

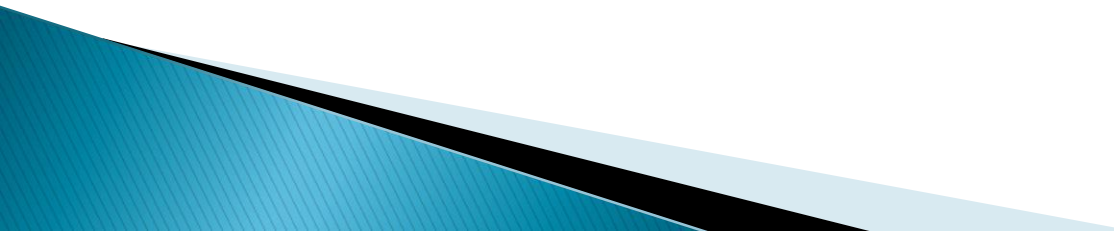

Schumpeter postrzegał przedsiębiorcę jako osobę, która potrafi:

- Stworzyć nowy produkt,
- Poprawić jakość istniejącego produktu,
- Wprowadzić nowe metody produkcji,
- Otworzyć nowy rynek,
- Pozyskać źródła nowe źródła zaopatrzenia,
- Wykształcić nowe formy organizacji przedsiębiorstwa lub całej branży.

Pracuj mądrze a nie dużo...

- ▶ Przedsiębiorczość w nowoczesnym „wydaniu” to:
    - Opracowanie **nowych** produktów lub nowych kombinacji istniejących produktów lub usług
    - **Umiejętne** organizowanie zasobów
    - **Podnoszenie** dobrobytu przez dostarczanie dodatkowej wartości.
-

Decyzje w przedsiębiorstwie

4 podstawowe grupy decyzji:

- ▶ **Operacyjne** – o poziomie kosztów i w zakresie bieżącego zarządzania finansami (np. płynności);
- ▶ **Inwestycyjne** – dotyczące kapitału;
- ▶ **Finansowe** – o tym jak finansować działalność (strategiczną i operacyjną);
- ▶ **Dywidendowe** – o tym co zrobić z zyskiem, gdy się pojawi.

Co można zrobić z dywidendą (zyskiem) gdy się pojawi?

Zarządzanie w 4 krokach

- ▶ Zatem jak już wspomniano, zakres zarządzania obejmuje:
  - **planowanie,**
  - **organizowanie,**
  - **motywowanie,**
  - **oraz kontrolowanie.**

22 serwisy społecznościowe, z których korzyst...
socialpress.pl

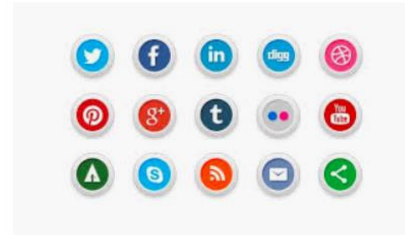
15 najpopularniejszych portali społecznościow...
socialpress.pl

Serwisy społecznościowe - ranki...
poradnikprzebiejcy.pl

Nie tylko Google+. Te serwisy społecznościowe już od na...
spidersweb.pl

Serwisy społecznościowe z perspektywy nastolatka - L...
medium.com

Serwisy społecznościowe - Szkolne Blogi
szkolneblogi.pl

Co zamiast Facebooka? Na...
pomoc.home.pl

Serwisy społecznościowe - r...
poradnikprzebiejcy.pl

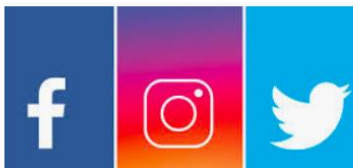
Portale społecznościowe wzmocnieniem pozycji...
lowicz24.eu

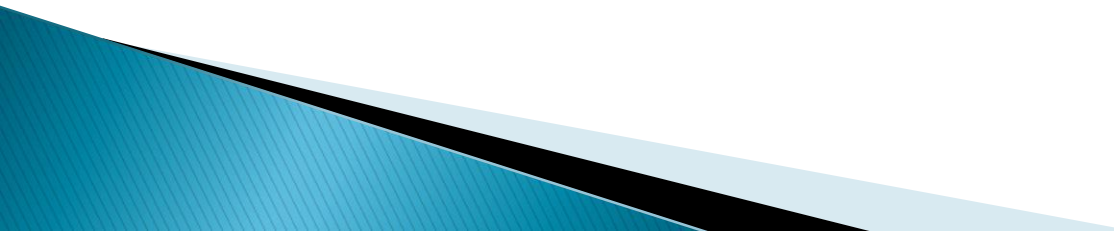
Serwisy społecznościowe -...
poradnikprzebiejcy.pl

Jaką rolę odgrywają portale społeczno...
medialna-papka.pl

Być może pamiętacie marketing...

- ▶ Co się wam kojarzy z:
    - Marką,
    - Firmą (nazwą),
    - Renomą,
    - Prestiżem danego przedsiębiorstwa?

  - ▶ **MARKA...**

  - ▶ Jak **budować dobrą markę, renomę?**
-

Strategie przedsiębiorstw

▶ **STRATEGIE OFENSYWNE**

- ▶ **penetracji rynku** – przedsiębiorstwo dąży do rozwoju, wykorzystując w pełni możliwości, jakie dają dotychczasowe produkty i dotychczasowe rynki.
- ▶ **rozwoju rynku** – rozwój przedsiębiorstwa następuje poprzez wzrost sprzedaży dotychczasowego produktu oraz przez rozszerzenie rynku poprzez ekspansję na rynek regionalny, krajowy lub zagraniczny.
- ▶ **rozwoju produktu** – rozwój przedsiębiorstwa dokonuje się poprzez oferowanie na dotychczasowym rynku, produktów nowych lub zmodernizowanych, jednak wciąż spełniających swoje podstawowe przeznaczenie na danym rynku.
- ▶ **dywersyfikacji** – (poszerzania, wzbogacania) przedsiębiorstwo wchodzi na nowe rynki i oferuje nowe produkty. Ten rodzaj strategii oznacza nie tylko wzrost, ale także zmianę kierunku działalności przedsiębiorstwa.
  - E. Urbanowska – Sojkin, Zarządzanie przedsiębiorstwem. Od kryzysu do sukcesu, Wyd. Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 1998 r., s. 159

Strategie przedsiębiorstw

▶ **STRATEGIE DEFENSYWNE**

- ▶ *strategia „lidera”* (przywództwa w branży), która na tym, że firma zmierza do tego, aby być jedynym albo jednym z niewielu pozostałych w danej branży.
- ▶ *Strategia „niszy”*, której celem jest wykrycie w kurczącej się branży segmentu.
- ▶ *strategia „żniw”* (zbierania plonów), która sprowadza się do maksymalizowania przychodów firmy, przy jednoczesnym obniżaniu wydatków na nowe inwestycje, badania, promocję produktów i wszystkie inne cele nieprowadzące w krótkim czasie do wzrostu przychodów.
- ▶ *strategia szybkiego „rozinwestowania”* (wycofania się), firma może uratować większość swojego majątku w danej branży, sprzedając je w okresie fazy schyłku, a nawet wcześniej.

Niektóre strategie mówią by...

- ▶ *Strategia przewodnictwa kosztowego*
  - agresywnie inwestować w urządzenia produkcyjne na efektywną skalę,
  - energicznie dążyć do obniżenia kosztów poprzez zdobywanie doświadczenia,
  - ściśle kontrolować koszty
  - unikać klientów o marginalnym znaczeniu,
  - minimalizować koszty w zakresie rozwoju i badań, obsługi posprzedażowej, reklamy itp.

Niektóre strategie mówią by...

- ▶ **Strategia zróżnicowania** polega na zróżnicowaniu wyrobu lub usługi oferowanej przez firmę, na stworzeniu produktu o unikatowej wartości użytkowej. Sposoby zróżnicowania mogą być różne:
  - wzór wyroby lub marka,
  - technologia,
  - cechy wyrobu,
  - obsługa posprzedażna,
  - sieć sprzedaży.
- ▶ E. Urbanowska – Sojkin, Zarządzanie przedsiębiorstwem. Od kryzysu do sukcesu, Wyd. Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 1998 r., s. 145

- ▶ ***Strategia koncentracji*** polega na koncentrowaniu się firmy na określonej grupie nabywców, na określonym wycinku asortymentu wyrobów lub na rynku geograficznym. Jest ona tworzona z myślą o szczególnie dobrej obsłudze określonego segmentu, lepiej niż konkurencja. Dzięki tej obsłudze firma lepiej zaspokaja potrzeby swojego segmentu, albo obniża koszty jego obsługi

Strategia firmy Apple

- ▶ *Ważnym czynnikiem dobrej marki urządzeń Apple była prostota w ich obsłudze, wszystkie ważne funkcje mają usytuowane w widocznym miejscu „na wierzchu”. Jakość wykonania, innowacyjność i prostota wypromowały Apple na najlepiej zarabiającą firmę tej branży. Później Windows zawładnął na parę lat rynkiem komputerowym i oprogramowaniem. Dopiero iPody, iPady, iPhone'y oraz nowe iMac przywróciły rynek Apple. Obecnie jest to jedna z bardziej dochodowych firm produkujących urządzenia mobilne bez wirusów, sprawne, wyróżniające się estetyką – wszystko w nich funkcjonuje jak powinno a ikonki są przyjemne dla oka. Taka precyzja i dopracowanie wyrobów było możliwe dzięki redukcji do dziesięciu, z około 350 produktów firmy Apple.*
- ▶ *Źródło: https://wneiz.pl/nauka_wneiz/frfu/83-2016/FRFU-83-cz2-33.pdf*

Strategia firmy Windows

- ▶ *Microsoft chce stosować zasadę, że każdy nabywca oprogramowania otrzymuje wszystko, co jest niezbędne do używania tego produktu, a więc: zestaw dyskieta z programem, kompletną dokumentację, możliwość zakupu po niższej cenie ewentualnej nowej wersji oraz wsparcie firmy w razie jakichkolwiek kłopotów. W USA i Zachodniej Europie funkcjonują wydzielone numery telefonów, pod którymi legalni (zarejestrowani) użytkownicy produktów firmy Microsoft, mogą zasięgnąć informacji i rozstrzygać wątpliwości. W Polsce taka forma pomocy nie jest na razie dostępna i co gorsza, nie wiadomo czy i kiedy będzie dostępna.*
- ▶ *Mimo, że produkty firmy Microsoft są dostępne w Polsce u 400 dealerów, współpracujących z 5 dystrybutorami, rynek polski traktowany jest specyficznie. Tak można sądzić chociażby na podstawie wyartykułowanej polityki cenowej: nie zależy nam na obniżaniu cen, gdyż dealerzy w Polsce sprzedając w sumie niewiele musieliby podnosić marże. Pojawia się odwieczne pytanie handlowe: sprzedawać dużo z małym zyskiem, czy mało z dużym zyskiem?*
- ▶ *Źródło: <https://www.computerworld.pl/news/Strategia-i-filozofia-firmy-Microsoft,308928.html>*
- ▶ **UWAGA: ARTYKUŁ Z 1992 roku!**

Jak zatem pokonać konkurencję?

- ▶ 1. Inspiruj się, zamiast wszystko kopiować.
- ▶ 2. Nie porównuj się przez cały czas do konkurencji.
- ▶ 3. Skup się na własnych celach, a nie na tym w jakim kierunku zmierza konkurencja.
- ▶ 4. Poświęć jak najwięcej uwagi swojemu biznesowi i dbaj o jego rozwój.
- ▶ 5. Nastaw się na sukces, ale konfrontuj swoje rezultaty z rzeczywistością.
- ▶ 6. Doceniaj małe sukcesy, bo to właśnie one z czasem tworzą rzeczy wielkie.
- ▶ 7. Analizuj, koryguj i stale aktualizuj swoje plany.

A jakie wy macie pomysły?

Jeszcze inne pomysły

- ▶ **Mów o konkretach ważnych dla klienta**
- ▶ **Nie powtarzaj tego, co mówi konkurencja**
- ▶ **Mów prawdę .**
- ▶ **Buduj pozytywne doświadczenia**

<https://pixelpr.net/blog/jak-sie-wyroznic-na-ryнку-i-pokonac-konkurencje/>

BrandZ™ Top 100 Most

Brand	Category	Brand Value 2018 \$BIL	Brand Contribution	Brand Value % Change 2018 vs. 2017	Rank Change	Country of Origin
51 YouTube	Technology	22,958	4	+37%	14	
52 HSBC	Regional Banks	22,924	4	+8%	-5	
53 movistar	Telecom Providers	22,824	3	+4%	-10	
54 GUCCI	Luxury	22,442	5	+66%	26	
55 NTT	Telecom Providers	22,377	3	+11%	-5	
56 FedEx	Logistics	22,218	5	+14%	-5	
57 CISCO	Technology	21,331	2	+28%	9	
58 citi	Global Banks	21,258	2	+21%	1	
59 JD.COM	Retail	20,933	3	+94%	NEW	
60 HDFC BANK	Regional Banks	20,874	4	+22%	3	
61 NETFLIX	Entertainment	20,819	3	+73%	31	
62 DHL	Logistics	20,568	4	+30%	8	
63 Shell	Oil & Gas	20,264	1	+10%	-6	
64 Pampers	Baby Care	20,183	5	-10%	-22	
65 Orange	Telecom Providers	19,647	3	+14%	-3	
66 TD	Regional Banks	19,628	3	+6%	-10	
67 CHASE	Regional Banks	19,324	3	+35%	6	
68 Commonwealth Bank	Regional Banks	19,286	3	+11%	-8	
69 中国农业银行	Regional Banks	19,141	2	+28%	3	
70 SUBWAY	Fast Food	18,766	4	-14%	-25	
71 Colgate	Personal Care	18,586	5	+4%	-13	
72 COSTCO	Retail	18,265	3	+12%	-4	
73 J.P.Morgan	Global Banks	18,251	3	+29%	1	
74 ExxonMobil	Oil & Gas	18,222	1	-3%	-19	
75 Adobe	Technology	17,831	3	+53%	23	

Source: BrandZ™ / Kantar Millward Brown (including data from Bloomberg)
Brand contribution measures the influence of brand alone on financial value, on a scale of 1 to 5, 5 highest

Valuable Global Brands 2018

Brand	Category	Brand Value 2018 \$BIL	Brand Contribution	Brand Value % Change 2018 vs. 2017	Rank Change	Country of Origin
76 IKEA	Retail	17,481	3	-8%	-23	
77 Bank of America	Regional Banks	17,439	2	+42%	10	
78 Netflix	Technology	17,026	3	+39%	12	
79 中国人寿 CHINA LIFE	Insurance	16,429	3	+18%	-1	
80 usbank	Regional Banks	16,278	3	+7%	-9	
81 UBER	Transport	16,045	3	NEW		
82 SIEMENS	Conglomerate	15,965	2	+14%	-5	
83 LinkedIn	Technology	15,657	5	+15%	-4	
84 中国银行 BANK OF CHINA	Regional Banks	15,607	2	+30%	10	
85 Gillette	Personal Care	15,358	5	-6%	-18	
86 AIA	Insurance	15,131	3	+29%	11	
87 KFC	Fast Food	15,131	4	+12%	-6	
88 ebay	Retail	14,829	3	+20%	-2	
89 hp	Technology	14,797	3	NEW		
90 SF Express	Logistics	14,537	4	NEW		
91 Instagram	Technology	14,496	5	NEW		
92 ANZ	Regional Banks	14,465	3	+3%	-17	
93 LIDL	Retail	13,785	3	+12%	-4	
94 BT	Telecom Providers	13,604	3	-15%	-25	
95 LOWE'S	Retail	13,111	3	-2%	-13	
96 Ford	Cars	12,742	3	-2%	-13	
97 HONDA	Cars	12,695	4	+4%	-6	
98 pepsi	Soft Drinks	12,685	4	0%	-14	
99 BCA	Regional Banks	12,674	4	NEW		
100 adidas	Apparel	12,456	4	+50%	NEW	

The Brand Value of Pepsi includes Diet

- leasing
- mlm
- anna mielec
- firm leasingowych
- leasingu
- firm doradztwa podatkowego
- doradców podatkowych
- firm szkoleniowych
- największych firm
- firm audytorskich

Ranking audytatorów 2011... nadzorkorporacyjny.pl

Ranking Firm Rodzinny... forbes.pl

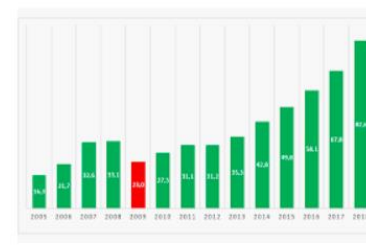

Lista 200 Największych Polskich Fi... rankingi.wprost.pl

Jesteśmy na 56 miejsc... forbiznes.pl

Ranking "Wprost": 200 największych pols... wprost.pl

Ranking firm audytorskich... archiwum.rp.pl

Rankingi firm leasingowych i statystyki branży - F... fmleasing.pl

Ranking WPROST "200 największych pols... tzm-global.com

Sprawdź na którym miejscu jest Twoja fi... marketingdlaciebie.pl

Ranking firm szkolenio... projektgamma.pl

Ranking firm doradztwa podatkowego 2019: prz... rp.pl

Ranking firm leasingo... fmleasing.pl

Polska zdominowała zestawienie. Oto lista największ... forsal.pl

MALYCH I ŚREDNICH FIRM IŹYCH OD 10 DO 249 OSÓB
przebiegły ze sprywatyzacji
1196,5

UDZIAŁ PRZYCHODÓW MSP Z I W SPRZEDAŻY OGÓLEM
DANE W PROCU W 2015 R.
Handlowi hurtownicy

Śledź skargi na ubezpieczycieli

WIEŹ UBEZPIECZENIA 10,5

POCZĄTKOWY STAN 10,5

RAZEM 10,5

KONTRAKTY 10,5

REZERWA 10,5

LP	Spółka	Kto kontroluje	Branża	Przychody ze sprzedaży (mln zł)	Zmiana przychodów (proc.)	Wartość firmy* (mln zł)
1	PKN Orlen SA	sp	Przemysł paliwowy	106 832	-6,0	28 400
2	PGNIG SA	sp	Przemysł paliwowy	34 304	7,1	38 527
3	Grupa Lotos SA	sp	Przemysł paliwowy	28 502	-0,2	5 626
4	PGE SA	sp	Energetyka	28 137	-6,7	37 769
5	KGHM Polska Miedź SA	sp	Przemysł wydobywczy	20 492	-15,0	25 560
6	PZU SA	sp	Ubezpieczenia	19 618	3,4	40 672
7	Tauron Polska Energia SA	sp	Energetyka	18 441	-3,6	8 552
8	PKO BP SA	sp	Banki	14 971	1,9	46 588
9	Grupa PKP SA	sp	Transport	10 505	3,1	8 701
10	Energa SA	sp	Energetyka	10 332	-9,6	9 710
11	Grupa Azoty SA	sp	Przemysł chemiczny	9 898	0,8	8 233
12	Enea SA	sp	Energetyka	9 855	7,7	7 337
13	Kompania Węglowa SA	sp	Przemysł wydobywczy	9 293	-4,2	3 371
14	PSH Lewiatan	kp	Handel detaliczny	8 550	5,4	2 317
15	Cinkciarz.pl Sp. z o.o	kp	Usługi finansowe	8 449	20,1	179
16	PGL Lasy Państwowe	sp	Rolnictwo, gospodarka leśna	8 393	21,6	9 784
17	Pelion SA	kp	Handel hurtowy (wyroby farmaceutyczne i medyczne)	7 699	5,1	956
18	Cyfrowy Polsat SA	kp	Media	7 410	154,6	16 468
19	PPHU Specjał Sp. z o.o.	kp	Handel hurtowy (produkty szybko zbywalne)	7 288	13,0	830
20	Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA	sp	Energetyka	7 101	22,3	10 759
21	JSW SA	sp	Przemysł wydobywczy	6 815	-10,7	1 651
22	Neuca SA	kp	Handel hurtowy (wyroby farmaceutyczne i medyczne)	6 569	13,3	1 319
23	Asseco Poland SA	kp	Informatyka	6 232	7,8	4 940
24	AB SA	kp	Handel IT	5 758	6,0	718
25	Poczta Polska SA	sp	Usługi pocztowe	5 665	-10,3	4 103

Najcenniejsze firmy świata...

- ▶ 10. Huawei – 65,1 mld dol.
- ▶ 9. Ping.An – 69 mld dol.
- ▶ 8. Walmart – 77,5 mld dol.
- ▶ 7. Facebook – 79,8 mld dol.
- ▶ 6. ICBC – 80,8 mld dol.
- ▶ 5. Samsung – 94,5 mld dol.
- ▶ 4. Microsoft – 117,1 mld dol.
- ▶ **3. Apple – 140,5 mld dol.**
- ▶ **2. Google – 159,7 mld dol.**
- ▶ **1. Amazon – 220,8 mld dol**

Źródło:

<https://businessinsider.com.pl/media/marketing/najcenniejsze-marki-na-swiecie-raport-brand-finance/dr9mn6n>

Dlaczego podziwiamy firmy?

- ▶ Dlaczego niektóre firmy są „**podziwiane**”?
- ▶ Co wpływa na naszą **opinię** o danej firmie?
- ▶ Co **bierzemy pod uwagę** kupując dany produkt lub usługę?

Pozytywne cechy przedsiębiorcy?

- inicjatywa i kreatywność,
- wytrwałość w dążeniu do celu,
- samodyscyplina,
- zdolności organizacyjne,
- zdolności przywódcze,
- umiejętność podejmowania decyzji,
- silna potrzeba odniesienia sukcesu.

Dziękuję serdecznie za udział w zajęciach?

Czy macie jakieś pytania?

Czy chcielibyście coś dodać?

Bibliografia

- ▶ *Sylwia Talar, Joanna Kos-Łabędowicz, Internet w działalności polskich przedsiębiorstw, [http://www.sbc.org.pl/Content/113339/10_S.Talar_J.Kos-Łabedowicz_Internet_w_dzialalnosci....pdf](http://www.sbc.org.pl/Content/113339/10_S.Talar_J.Kos-Labedowicz_Internet_w_dzialalnosci....pdf)*
- ▶ *S. Kwiatkowski, Przedsiębiorczość intelektualna, PWN, Warszawa, 2000*
- ▶ *Bądź sobie szefem Poradnik dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, wuplublin.praca.gov.pl*
- ▶ *B. Godziszewski, M. Haffer, M. Stankiewicz, S. Sudoł, Przedsiębiorstwo. Teoria i praktyka zarządzania, PWN, Warszawa, 2011 s. 225*
- ▶ *<https://businessinsider.com.pl/media/marketing/najcenniejsze-marki-na-swiecie-raport-brand-finance/dr9mn6n>*
- ▶ *https://www.wprost.pl/_thumb/2d/e9/8e3ecfa58e81e69e4d251809ff56.jpeg*

